

% . Лише в одному випадку гніздо оляпки було збудоване з стебел рослин та вай папороті.

За літературними даними (Воїнственський, Кістяківський, 1952), у кладці 3–5 яєць. Як видно з таблиці 2, ми знаходили гнізда з кладками 3, 4 та 5 яєць. Яйця білого кольору та овальної форми. Їх розміри були: 25,5x19,4; 25,4x19,9; 25,3x20,0; 25,3x20,0; 25,0x19,7; 28,6x19,5; 28,4x19,6; 26,6x20,0 мм, в середньому — 26,26±0,52 x 19,78±0,09 мм, об'єм — 0,76±0,02 мл, індекс заокругленості — 75,51±1,60.

Точні дані про успішність розмноження оляпки в Українських Карпатах відсутні. На нашу думку, вона, очевидно, складає близько 30 %.

За сезон буває дві кладки. До відкладання яєць першої з них птахи приступають у квітні — на початку травня, другої — в червні.

Після гніздування більшість птахів перекочуює на нижні ділянки річок.

ЛІТЕРАТУРА

Воїнственський М.А., Кістяківський О.Б. (1952): Визначник птахів УРСР. К.: Рад. школа. 1-352.

Кістяківський О.Б. (1950): Птахи Закарпатської області. - Тр. ін-ту зоології. - Київ: АН УРСР. 3-77.

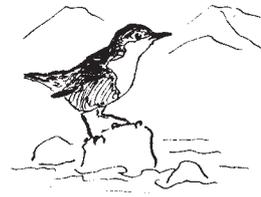
Луговой А.Е., Боднар В.В., Геревич А.В. Грицак В.М., Кузьма В.Ю., Мателешко А.Ю., Мателешко Ю.И., Олексик Т.Х., Покрытюк В.Л., Покрытюк Л.А., Потин Л.А., Цапулич О.Т. (1993): Гнездовая фауна птиц течения реки Уж. - Фауна Східних Карпат: сучасний стан і охорона. Ужгород. 122-125.

Пограничний В.О. (1993): Поширення пронурка звичайного (*Cinclus cinclus*) в Дрогобицькому і Сколівському районах Львівської області. - Фауна Східних Карпат: сучасний стан і охорона. Ужгород. 125-128.

Страутман Ф.И. (1963): Птицы Западных областей УССР. Львов: Изд-во Львовск. ун-та. 2: 1-182.

Czapulak A., Fura M., Kujawa K., Pawelczyk P. (1988): Rozmieszczenie i ekologia rozrodu Pliszca (*Cinclus cinclus*) na Ziemi Klodzkiej. - Ptaki Slaska. Wroclaw: Wyd. Uniwer. Wroclawskiego. 1: 97-116.

Україна (Ukraine),
295800, Закарпатська обл.,
м. Рахів, а/с 8.
Б.Й. Годованець.

Замітки	Беркут	5	Вип. 1	1996	55
---------	--------	---	--------	------	----

ПРИСПОСОБИТЕЛЬНЫЕ ИЗМЕНЕНИЯ В ПОВЕДЕНИИ НЕКОТОРЫХ ВИДОВ ПТИЦ В УРБАНИЗИРОВАННОМ ЛАНДШАФТЕ

Adaptive changes in the behaviour of some bird species in the urban landscape. - V.A. Kovalev. - *Berkut*. 5 (1). 1996. - Two adaptations are discussed: changes in the daily rhythms of birds (tits and sparrows) owing to lighting in cities and use of the good resounding objects by woodpeckers for the compensation of the higher level of the noise.

У птиц, обитающих в урбанизированном ландшафте, зачастую вырабатываются по сравнению с их сородичами из естественных местообитаний различные приспособительные изменения в поведении.

Одним из таких приспособлений является изменение суточной ритмики активности урбанизированных птиц под воздействием дополнительных источников освещения (уличные фонари, свет в зданиях). Нами это явление отмечено у большой синицы (*Parus major*), полевого (*Passer montanus*) и домового (*P. domesticus*) воробьев. В Харькове в окрестностях университета большие синицы начинали посещать кормушки в ноябре — январе на час — полтора раньше, чем в лесопарке или в

лесу. В Киеве, в помещении центрального железнодорожного вокзала нами неоднократно наблюдались кормящиеся в ночное время домовые и полевые воробьи.

В городском ландшафте отмечены приспособительные изменения в брачном поведении у большого пестрого дятла (*Dendrocopos major*). Фон шума в городе выше по сравнению с лесом, соответственно дальность слышимости барабанной дроби меньше. В Харькове наблюдались большие пестрые дятлы, барабанившие на скворечниках и плафонах уличного освещения. Использование пустотелых предметов, являющихся хорошими резонаторами, значительно повышало дальность слышимости барабанной дроби. Сходное токовое поведение в городской среде отмечено также и для среднего пестрого дятла (*D. medius*).

В.А. Ковалев

Россия (Russia),
187710, Ленинградская обл.,
г. Лодейное Поле,
Нижнесвирицкий заповедник.
В.А. Ковалев.

